

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Kyrkskolans förskola

Läsår 2016/2017

Grunduppgifter.....	3
Utvärdering	4
Främjande insatser	5
Kartläggning.....	7
Förebyggande åtgärder	8
Rutiner för akuta situationer	10
Begrepp	12
Trakasserier och kränkande behandling	12
Diskrimineringsgrunder	13

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef Tim Nylander har det yttersta ansvaret att planen genomförs och att den årligen utvärderas och omarbetas.

Lagledarna tillsammans med övriga pedagogerna på förskolan.

Vår vision

På vår förskola skall alla barn och vuxna behandlas lika oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Vi skall känna oss trygga och respekterade för den vi är. Vi skall arbeta för att främja arbetet gällande kränkande behandling. Både barn och vårdnadshavare skall känna förtroende för oss alla pedagoger. Vi är olika men lika mycket värda!

Planen gäller från

2016-10-31

Planen gäller till

2017-09-30

Läsår

2016/2017

Barnens delaktighet

Vi kartlägger kontinuerligt barngrupperna genom observationer, bilder och samtal på varje avdelning. Vi observerar innelek, utelek och alla rutinsituationer.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen genom våra olika forum; det dagliga mötet, föräldramöten, utvecklingssamtal, skolråd, genom Unikum och Ale kommuns hemsida.

Personalens delaktighet

Personalen arbetar fram planen tillsammans. Diskussion och information kring likabehandlingsplanen förs på lagledarmötet, avdelningsmötet, planeringsdagar samt på Apt.

Förankring av planen

Personal: Diskussioner på Apt, husmöte, avdelningsplanering samt studiedagar. All personal har i uppgift att läsa och vara uppdaterad på dess innehåll.

Barn: Dagligen, i lek och aktiviteter. Uppstår det konflikter finns vi pedagoger närvarande och stöttar barnen vid behov. Vi pratar dagligen om hur vi är goda kamrater och vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra.

Vårdnadshavare: När läsårets likabehandlingsplan är färdig läggs planen ut på Unikum, Ale kommuns hemsida samt finnas i vår tambur, så alla kan ta del av dokumentet. Vi lyfter även likabehandlingsplanen på inskolningssamtal, föräldramöten och utvecklingssamtal.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Vi har på våra månadsmöten tagit upp följande frågor:

Vilka konfliktmönster ser vi i barngruppen?

Finns det något enskilt barn som utsätts för kränkningar, trakasserier eller diskriminering?

Ser vi några mobbningstendenser?

Har vi god uppsikt över alla utrymmen där barnen befinner sig?

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Hela arbetslagen är delaktiga i det systematiska arbetet med att diskutera och lyfta frågor kring likabehandlingsplanen.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Att arbetet behöver hamna i fas och ligga med i årshjulet.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-06-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi utgår från kvalitetsenkäten som vårdnadshavare svarat på. Vi har samtal och diskussioner i våra arbetslag och gemensamt i huset på APT. Genom observationer och samtal/bildstöd med barnen samt vid utvecklingssamtalen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef Tim Nylander och pedagogerna på förskolan

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett kön

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Förskolans miljö ska erbjuda möjlighet för att alla barn, oavsett kön, att bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor och intressen utan att bli hämmade av traditionella könsmonster. Flickor och pojkar ska ges lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Insats

Vid förändring i vår förskolemiljö och barngrupp försöker vi alltid tänka ur ett genusperspektiv. Personalen måste ständigt vara aktiva i sitt tänk för att inte fastna i gamla traditionella könsroller/mönster och synsätt.

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan.

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande

Namn

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Barnen ska utveckla sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Barnen ska få känna sig stolta över sig själva, sitt språk och sin etniska tillhörighet.

Insats

Vi erbjuder en handlingsplan för alla barn med annat modersmål än svenska. Vi uppmärksammar högtider, traditioner och mat som är aktuella i barngruppen. Vi tar hjälp av biblioteken för lån av bl a tvillingböcker, dvs en och samma saga på både svenska som på hemspråket.

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan.

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande.

Namn

Främja likabehandling oavsett funktionshinder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla barn ska ges samma förutsättningar på förskolan.

Insats

Vi anpassar verksamheten utifrån barnets olika förutsättningar. Personalen skall söka kunskap om det aktuella funktionshindret. Pedagoger samspråkar med förskolechef och vårdnadshavare om vilka resurser som behöver tillsättas.

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan.

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande.

Namn

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

HBTQ ska vara en lika självklar och integrerad del i verksamheten som den heterosexuella normen. Alla är vi olika men lika mycket värda!

Insats

I samtal med barnen om familjen ska vi synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan.

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande

Namn

Främjande arbete gällande kränkande behandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Inget barn ska utsättas för kränkande behandling. Barnen skall ges möjlighet att utveckla sin förståelse för allas lika värde. Barnen skall ges möjlighet att utveckla sin empatiska förmåga. Barnen ska ges möjlighet att utveckla innebörden av vänskap - att vara en bra kompis.

Insats

Vi arbetar ständigt med att skapa en trygg och trivsamt stämning i barngruppen där alla positiva beteenden uppmuntras. Vi vuxna är goda förebilder och genom det visar barnen hur vi skall vara varandra. Vi uppmuntrar barnen att hjälpa varandra. Vi anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor.

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan.

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Varje avdelning observerar sin barngrupp genom att finnas nära barnen hela dagen. Varje avdelning samtalar med barnen, både enskilt och i grupp, om hur de trivs på förskolan. Som stöd i detta använder vi bildkort på förskolans olika miljöer. Vi har daglig dialog med vårdnadshavarna och samtal kring trivsel vid utvecklingssamtalen samt diskussion under föräldramöten och i skolrådet.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Sexuell läggning

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Vi pratar med barnen, både enskilt och i grupp. Vi har daglig dialog med vårdnadshavare vid lämning och hämtning. Vi ger information under inskolningen samt på utvecklingssamtal, föräldramöte och i skolrådet.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

I diskussion med varandra i arbetslaget. I observation och diskussion med barnen samt i dialog med vårdnadshavare.

Resultat och analys

I nuläget har vi få barn med annan etnisk tillhörighet/bakgrund, religion/trosuppfattning och funktionsnedsättning. Detta gör att vår kunskap behöver stärkas och uppdateras vid behov.

Vår inomhusmiljö är inte helt lätt att överblicka i alla lägen vilket kräver att vi pedagoger följer barnen där de är. Vi har observerat att barnen gärna är nära en vuxen vilket ger barnen stöd och trygghet.

Vår förskolegård är stor, välanpassad och enkel att överblicka, men kräver att vi pedagoger är nära barnen. Detta måste vi ständigt ha med i vår tanke.

Förebyggande åtgärder

Namn

Barn med annan etnisk tillhörighet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Vi ska utveckla vårt arbete med att stärka alla barn i sin etniska tillhörighet/bakgrund. Ge varandra kunskap och förståelse för olika religioner och kulturer.

Uppföljning sker genom diskussion och reflektion gemensamt i huset vid utvärderingen i juni.

Åtgärd

Alla barn med annat modersmål än svenska ska ha en upprättad handlingsplan för modersmålsstöd. Vår strävan är att fler inslag i verksamheten skall beröra olika länder, språk och kulturer. Köpa in mångkulturella almanackan för att belysa och informera oss kring olika kulturer. Matsedeln används för att belysa olika länder och kulturer.

Motivera åtgärd

Vi har tidigare haft barn med annat modersmål än svenska där handlingsplan för modersmål ej upprättats. I de flesta fall för att vårdnadshavarna sagt nej men också för att vi inte tagit upp frågan med dem.

Ansvarig

Pedagogerna i arbetslaget

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande

Namn

Innemiljön

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Att skapa en lugn och trygg innemiljö för varje enskilt barn trots små och i vissa avseenden svårarbetade lokaler.

Uppföljning sker genom diskussion och reflektion gemensamt i huset vid utvärderingen i juni.

Åtgärd

Rutinsituationer, såsom in- och utgång, utförs rutinmässigt för att skapa en lugnare och tryggare miljö där barnen ges tid och utrymme att själva får prova.

Pedagogerna skall dela upp sig på de utrymmen som finns för att vara nära barnen och på så sätt skapa en lugn och trygg miljö.

Motivera åtgärd

I flera avseenden svårarbetade lokaler och många barn med lång vistelsetid.

Ansvarig

Pedagogerna på förskolan

Datum när det ska vara klart

Fortlöpande

Rutiner för akuta situationer

Policy

Vi ska i alla situationer verka för nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

-Pedagogerna fördelar sig alltid över de platser där barn leker för att ha bästa uppsikt.

-En god daglig kontakt med vårdnadshavarna för att eventuellt få fram mer information än det vi ser och hör.

-När någon har minsta misstanke skall arbetslaget/förskolechef informeras, så särskilt noggrann observation kan utföras.

-I all kontakt med barnen arbetar vi för att göra det enkelt och naturligt för dem att ta hjälp av oss vuxna vid osämja/konflikt.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Alla barn/vårdnadshavare har vid inskolningen en speciellt utsedd kontaktperson. Det är dock en prioriterad uppgift för all personal att ta emot både barn och vårdnadshavare som vill berätta något eller ha tröst/hjälp. Vårdnadshavarna kan även vända sig direkt till förskolechefen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

-Berörda barn observeras särskilt.

-Diskussion i arbetslaget, lagledargruppen eller med andra kollegor kring vad det är vi ser och vad det betyder. Vid behov tar vi även hjälp av vår specialpedagog.

-Samtal med barnen kring aktuell händelse. Allas upplevelser blir lyssnade till och bekräftade.

-Förskolechefen ska informeras enligt lag. Förskolechefen anmäler till huvudman.

-Ansvarig pedagog samtalar med barnets föräldrar.

-Ansvarig pedagog utreder och tecknar åtgärder. Vid behov medverkar förskolechefen i detta.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

-Händelsen anmäls till förskolechefen.

-Vårdnadshavare informeras.

-Förskolechefen utreder och tecknar åtgärd.

-Förskolechefen anmäler till huvudman.

-Förskolechefen följer upp ärendet med barnet och hans/hennes vårdnadshavare.

-Förskolechefen träffar regelbundet den personal som kränkt barnet och samtalar om hur relationen med det berörda barnet fungerar.

-Om åtgärderna inte är tillräckliga kontaktas verksamhetschefen för hjälp och stöd i det fortsatta arbetet.

Rutiner för uppföljning

Varje gång det tecknats åtgärder ska det också anges när och hur uppföljningen ska ske. Vid behov tecknas sedan nya åtgärder och ytterligare uppföljning.

Rutiner för dokumentation

Vi använder blanketten "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling" (Bilaga till likabehandlingsplanen, finns på Aleporten och på kontoret). På denna dokumenteras utredning, åtgärder samt uppföljning. När barn kränker barn ska förskolechefen få del av denna dokumentation. När personal kränker barn dokumenterar förskolechefen. Vid alla ärenden använder förskolechefen blanketten "Anmälan om kränkande behandling" (Bilaga till likabehandlingsplanen) för anmälan till huvudman.

Ansvarsförhållande

Enligt nya skollagen (SFS 2010:800) är personal i förskolan som får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling skyldig att anmäla detta till förskolechefen. Förskolechefen är i sin tur skyldig att för informationen vidare till huvudman. I den skriftliga dokumentationen ska det klart framgå vem som är ansvarig för varje åtgärd.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med

en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]